

راهنمای جامع ورود به مقطع کارشناسی در پرتغال و اخذ ویزای دانشجویی

تحصیل در پرتغال بخشی از فضای آموزش عالی اروپاست؛ با ساختاری استاندارد، شفاف و مبتنی بر مقررات ملی. این کشور با دانشگاه‌های قدیمی، شهریه‌های نسبتاً مناسب و امکان ادامه مسیر اقامتی، به‌تدریج به یکی از مقاصد جذاب برای دانشجویان بین‌المللی تبدیل شده است.

در این نوشته، بر اساس منابع رسمی دولت پرتغال و نهادهای آموزش عالی، مسیر ورود به دوره کارشناسی را برای دانشجویان بین‌المللی، به‌ویژه مخاطبان ایرانی مؤسسه مهاجرتی Balsa، به‌صورت دقیق، ساختارمند و در عین حال ساده توضیح داده می‌شود.

ساختار کلی آموزش عالی در پرتغال

اگر قصد تحصیل در مقطع کارشناسی در پرتغال را دارید، نخستین نکته‌ای که باید بدانید این است که نظام آموزش عالی پرتغال فقط مجموعه‌ای از دانشگاه‌ها نیست؛ بلکه از دو مسیر اصلی آموزش دانشگاهی (University Education) و آموزش پلی‌تکنیک (Polytechnic Education) تشکیل شده است. انتخاب میان این دو مسیر می‌تواند بر نوع آموزش، ماهیت رشته، ساختار دوره و مسیر حرفه‌ای آینده دانشجو تأثیرگذار باشد. برای یک متقاضی ایرانی، شناخت این ساختار پیش از انتخاب رشته و دانشگاه اهمیت ویژه‌ای دارد؛ زیرا نحوه ورود دانشجویان بین‌المللی، مدارک لازم، آزمون‌های ورودی و حتی شرایط هر دانشگاه می‌تواند متفاوت باشد.

آموزش عالی پرتغال در دو زیرنظام اصلی ارائه می‌شود:

• آموزش دانشگاهی - University Education

این مسیر بیشتر بر:

- آموزش علمی و نظری
- توسعه دانش تخصصی
- پژوهش
- تحلیل و تفکر انتقادی
- آمادگی برای ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر

تمرکز دارد.

دانشگاه‌ها می‌توانند دولتی یا خصوصی باشند.

• آموزش پلی‌تکنیک - Polytechnic Education

آموزش پلی‌تکنیک ماهیتی کاربردی‌تر و حرفه‌ای‌تر دارد و هدف آن پیوند دادن دانش علمی با مسائل واقعی و نیازهای حرفه‌ای است. بر اساس توضیح رسمی DGES، آموزش پلی‌تکنیک بر آموزش کاربردی، توسعه، حل مسائل واقعی، نوآوری و آماده‌سازی دانشجو برای فعالیت حرفه‌ای تأکید دارد. بنابراین، انتخاب پلی‌تکنیک به معنای «دانشگاه ضعیف‌تر» نیست؛ بلکه فلسفه آموزشی آن متفاوت است.

موضوع	University	Polytechnic
ماهیت	علمی و دانشگاهی	کاربردی و حرفه‌ای
تمرکز	دانش، نظریه و پژوهش	کاربرد، مهارت و حرفه
Bachelor	Licenciatura	Licenciatura
ECTS	180-240	معمولاً 180
ادامه تحصیل	✓	✓
مناسب برای	مسیرهای علمی، پژوهشی و تخصصی	مسیرهای حرفه‌ای و کاربردی

این جدول یک مقایسه کلی است و ویژگی واقعی هر رشته باید در برنامه رسمی همان مؤسسه بررسی شود.

دوره‌های بعد از کارشناسی

ساختار اصلی آموزش عالی پرتغال مطابق فرآیند بولونیا شامل سه چرخه است:

- Cycle 1 - Licenciatura کارشناسی
- Cycle 2 - Mestrado کارشناسی ارشد
- Cycle 3 - Doutoramento دکتری

این ساختار از سال 2006 ایجاد و از سال تحصیلی 2010/2009 به‌طور کامل در پرتغال اجرا شد. در نتیجه، دانشجوی ایرانی می‌تواند در صورت احراز شرایط، مسیر تحصیلی خود را از کارشناسی آغاز کرده و سپس به Master و در نهایت Doctorate ادامه دهد.

آیا بعضی رشته‌ها مستقیماً تا مقطع کارشناسی ارشد ادامه پیدا می‌کنند؟

بله. در برخی حوزه‌های تخصصی، Integrated Master's Degree / Mestrado Integrado وجود دارد. این دوره‌ها معمولاً 300 تا 360 ECTS و حدود ۱۰ تا ۱۲ ترم دارند. در چنین دوره‌هایی، پس از تکمیل 180 ECTS نخست، مدرک Licenciado نیز می‌تواند اعطا شود. این ساختار به‌ویژه در برخی رشته‌های حرفه‌ای اهمیت دارد؛ بنابراین اگر هدف شما رشته‌هایی مانند برخی حوزه‌های مهندسی، پزشکی یا سایر رشته‌های حرفه‌ای است، باید ساختار همان رشته را به‌صورت جداگانه بررسی کنید.

زبان تحصیل در پرتغال

یکی از مهم‌ترین موضوعاتی که قبل از انتخاب دانشگاه باید بررسی شود، زبان واقعی تدریس برنامه است. در پرتغال تعداد قابل توجهی از دوره‌های کارشناسی به زبان پرتغالی ارائه می‌شوند، در حالی که برخی مؤسسات برای بعضی برنامه‌ها دوره‌های انگلیسی نیز ارائه می‌کنند.

نکته مهم برای انتخاب رشته کارشناسی

دانشجویان ایرانی گاهی ابتدا شهر را انتخاب می‌کنند و سپس دنبال رشته می‌گردند. رویکرد حرفه‌ای‌تر این است:

- هدف شغلی
- رشته مناسب
- برنامه‌های معتبر
- دانشگاه / پلی‌تکنیک مناسب
- شهر مناسب
- بررسی هزینه و شرایط زندگی

این ترتیب می‌تواند از بسیاری از تصمیم‌های پرهزینه و اشتباه جلوگیری کند.

B A L S A

معادل‌سازی دیپلم و مدارک دبیرستان

در پرونده‌های ایرانی، موضوع مدرک تحصیلات متوسطه خارجی اهمیت ویژه‌ای دارد. دولت پرتغال برای مدارک تحصیلی متوسطه خارجی فرآیند Equivalence را پیش‌بینی کرده است. این فرآیند برای مقایسه و تعیین معادل مدرک خارجی با نظام آموزشی پرتغال استفاده می‌شود. مدارک موردنیاز می‌تواند شامل:

- گواهی تحصیلات متوسطه
- ریزنمرات
- مدرک هویتی
- ترجمه به پرتغالی
- تأیید یا قانونی‌سازی مدارک، حسب مورد
- اطلاعات مربوط به نظام آموزشی کشور صادرکننده
- اطلاعات مربوط به مقیاس نمرات

آیا دانشجوی ایرانی برای ورود به دوره کارشناسی حتماً باید در پرتغال امتحان بدهد؟

دو سناریوی اصلی وجود دارد:

- **سناریو A** - امتحان خارجی قابل قبول است

اگر امتحان خارجی متقاضی شرایط قانونی را داشته باشد و با Prova de Ingresso موردنیاز رشته مطابقت داشته باشد: امتحان خارجی می‌تواند جایگزین Prova de Ingresso باشد.

در این حالت ممکن است متقاضی نیازی به انجام امتحان ورودی دیگری نداشته باشد. DGES نیز صراحتاً در اطلاعات انگلیسی خود اعلام کرده است که در صورت پذیرش امتحانات خارجی به‌عنوان جایگزین، نیازی به آزمون پذیرش دیگری وجود ندارد.

- **سناریو B** - امتحان خارجی قابل قبول نیست

اگر امتحانات خارجی:

- شرایط لازم را نداشته باشند
- با دروس موردنیاز همخوانی نداشته باشند
- یا امکان جایگزینی آنها برای رشته موردنظر وجود نداشته باشد

متقاضی باید از مسیر پیش‌بینی‌شده برای تأمین Provas de Ingresso استفاده کند؛ این می‌تواند شامل شرکت در آزمون‌های مربوط به نظام پرتغال باشد.

مسیر کلی برای ویزای دانشجویی پرتغال

(I) پذیرش تحصیلی

(II) آماده‌سازی پرونده ویزای اقامت

(III) ثبت درخواست در مرکز رسمی VFS در ایران، طبق روبه جاری

(IV) بررسی پرونده توسط مرجع کنسولی پرتغال

(V) صدور ویزا در صورت موافقت

(VI) ورود به پرتغال

(VII) پیگیری مجوز اقامت دانشجویی نزد AIMA

مسیر پیشنهادی BALSA برای دانشجویان ایرانی

برای یک متقاضی ایرانی که قصد ورود به کارشناسی پرتغال را دارد، مسیر حرفه‌ای بررسی پرونده می‌تواند به این شکل باشد:

۱- ارزیابی سوابق تحصیلی

۲- بررسی امکان ورود به آموزش عالی پرتغال

۳- تعیین رشته و هدف شغلی

۴- بررسی University یا Polytechnic

۵- بررسی زبان تحصیل

۶- بررسی شرایط پذیرش و آزمون‌ها

۷- بررسی اعتبار رسمی برنامه

۸- مقایسه دانشگاه‌ها و شهرها

۹- محاسبه هزینه تحصیل و زندگی

۱۰- ارسال درخواست پذیرش

۱۱- دریافت پذیرش

۱۲- برنامه‌ریزی برای ویزا و اقامت تحصیلی

۱۳- ورود و شروع زندگی دانشجویی در پرتغال

خدمات تخصصی Balsa برای تحصیل در پرتغال

از مشاوره و انتخاب رشته تا پذیرش دانشگاه، ویزای تحصیلی و استقرار در پرتغال

(I) مرحله اول | ارزیابی تخصصی و مشاوره اولیه

در نخستین مرحله، پرونده متقاضی صرفاً بر اساس علاقه او به یک دانشگاه بررسی نمی‌شود؛ بلکه مجموعه شرایط تحصیلی، شخصی و اهداف آینده او ارزیابی می‌شود:

- بررسی سوابق تحصیلی، معدل و رشته دبیرستان
- بررسی دیپلم و امکان استفاده از آن برای ورود به آموزش عالی پرتغال
- بررسی شرایط متقاضی از نظر International Student Status
- شناسایی نقاط قوت و محدودیت‌های پرونده
- بررسی هدف تحصیلی و شغلی متقاضی
- تعیین مسیر مناسب برای ورود به دوره کارشناسی
- ارائه مشاوره درباره انتخاب رشته و برنامه تحصیلی
- تهیه نقشه راه اختصاصی پرونده

(II) مرحله دوم | انتخاب رشته و طراحی مسیر تحصیلی

در این مرحله، رشته صرفاً بر اساس محبوبیت یا رتبه دانشگاه انتخاب نمی‌شود؛ بلکه موارد زیر در کنار یکدیگر بررسی می‌شوند:

- سوابق تحصیلی دانش‌آموز
- دروس و رشته دبیرستان

- علایق و توانایی‌های فردی
- زبان تحصیل
- شرایط ورود به رشته
- آزمون‌های ورودی
- ظرفیت پذیرش دانشجویان بین‌المللی
- هزینه تحصیل
- چشم‌انداز ادامه تحصیل
- چشم‌انداز حرفه‌ای رشته

(III) مرحله سوم | انتخاب دانشگاه و برنامه تحصیلی

این بررسی شامل:

- دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی معتبر
- برنامه‌های کارشناسی
- زبان تدریس
- مدت دوره
- تعداد ECTS
- شرایط پذیرش
- آزمون‌های ورودی
- شهریه
- مهلت درخواست
- شرایط اختصاصی برنامه

(IV) مرحله چهارم | بررسی اعتبار رسمی برنامه تحصیلی

در این مرحله بررسی می‌شود:

- مؤسسه آموزش عالی
- نام رسمی برنامه

- مقطع تحصیلی
- وضعیت اعتبار برنامه
- شرایط رسمی ورود
- الزامات مربوط به دانشجویان بین‌المللی

(V) مرحله پنجم | بررسی شرایط ورود و آزمون‌ها

در برخی برنامه‌ها، متقاضی باید آزمون‌های ورودی یا الزامات خاصی را احراز کند. BALSA در این مرحله:

- شرایط ورود برنامه را بررسی می‌کند
- آزمون‌های موردنیاز را شناسایی می‌کند
- امکان استفاده از مدارک یا آزمون‌های خارجی را بررسی می‌کند
- الزامات اضافی رشته را مشخص می‌کند
- مسیر آماده‌سازی متقاضی را تعیین می‌کند

(VI) مرحله ششم | آماده‌سازی و سازمان‌دهی مدارک

پس از مشخص شدن برنامه‌های هدف، BALSA یک چک‌لیست اختصاصی مدارک برای متقاضی تهیه می‌کند.

BALSA

• مدارک تحصیلی

بسته به پرونده و دانشگاه:

- دیپلم
- ریزنمرات
- سوابق تحصیلی
- مدارک امتحانات
- مدارک معادل‌سازی، در صورت نیاز
- مدارک آزمون‌های ورودی
- مدارک زبان
- **مدارک هویتی**

- پاسپورت
- مدارک شناسایی
- عکس، در صورت درخواست
- **مدارک تکمیلی**

بسته به رشته و دانشگاه:

- CV
- انگیزه‌نامه
- توصیه‌نامه
- Portfolio
- مدارک فعالیت‌های علمی یا حرفه‌ای
- گواهی‌های تخصصی

مرحله هفتم | ترجمه و آماده‌سازی رسمی مدارک

- مدارک موردنیاز برای ترجمه را مشخص می‌کند
- ترتیب و اولویت ترجمه مدارک را تعیین می‌کند
- الزامات دانشگاه را با الزامات مرحله مهاجرتی تفکیک می‌کند
- از آماده‌سازی غیرضروری مدارک جلوگیری می‌کند

مرحله هشتم | تکمیل و ارسال درخواست پذیرش

پس از آماده شدن پرونده:

- راهنمایی تکمیل فرم‌های پذیرش
- کنترل اطلاعات واردشده
- کنترل مدارک بارگذاری‌شده
- بررسی نهایی پرونده پیش از ارسال
- پیگیری وضعیت درخواست
- هماهنگی‌های اداری مرتبط

(IX) مرحله نهم | آماده‌سازی پرونده و درخواست ویزای اقامت تحصیلی

پس از اخذ پذیرش، BALSA وارد مرحله مهاجرتی پرونده می‌شود. مدارک رسمی اعلام‌شده برای فرآیند اخذ ویزا تکمیل و ثبت می‌شود، مدارک بسته به شرایط پرونده، شامل مواردی مانند:

- فرم درخواست
- پاسپورت معتبر
- عکس
- مدرک پذیرش یا احراز شرایط پذیرش
- بیمه مناسب
- گواهی سوء پیشینه
- اثبات محل اقامت
- اثبات منابع مالی

(نکته: باید آخرین به‌روزرسانی مدارک مورد نیاز برای اخذ ویزا بررسی شود.)

خدمات BALSA:

- تهیه چک‌لیست اختصاصی ویزا
- بررسی مدارک
- هماهنگی ترجمه و آماده‌سازی اسناد
- راهنمایی تکمیل فرم‌های ویزا
- آماده‌سازی پرونده مالی
- راهنمایی درباره بیمه و محل اقامت
- بررسی انسجام پرونده
- بررسی نهایی پرونده
- پیگیری‌های اداری مجاز

(X) مرحله دهم | ورود و استقرار اولیه در پرتغال

یکی از تفاوت‌های مهم خدمات BALSA، محدود نشدن خدمات به صدور پذیرش و ویزا است. پس از ورود متقاضی، خدمات استقرار می‌تواند شامل:

- آشنایی با مراحل اولیه زندگی در پرتغال
- راهنمایی ثبت‌نام و شروع تحصیل
- راهنمایی درباره خدمات بانکی و اداری
- راهنمایی درباره سیستم حمل‌ونقل
- راهنمایی درباره خدمات درمانی
- راهنمایی امور مربوط به محل سکونت
- پاسخ به پرسش‌های اولیه دانشجوی

(XI) مرحله یازدهم | پیگیری اقامت دانشجویی

برای دانشجویان آموزش عالی، AIMA مجوز اقامت دانشجویی را تحت Article 91 قانون مهاجرت پرتغال تنظیم می‌کند. در پرونده اقامت، مواردی مانند:

- پاسپورت
- ویزای اقامت
- مدرک محل سکونت
- اثبات منابع مالی
- مدارک دانشگاه
- مدارک مربوط به پوشش سلامت

ممکن است مورد نیاز باشد.

خدمات BALSA در این مرحله

- ارائه چک‌لیست اقامت
- راهنمایی آماده‌سازی مدارک

- راهنمایی درباره نوبت و فرآیند مربوط
- همراهی اداری در چارچوب قرارداد
- راهنمایی تا تکمیل مراحل اولیه اقامت

(XII) مرحله دوازدهم | پشتیبانی پس از استقرار

هدف Balsa این نیست که دانشجو پس از دریافت کارت اقامت، بدون راهنمایی رها شود. بسته به سطح خدمات انتخاب‌شده، پشتیبانی پس از ورود می‌تواند شامل:

• تحصیل

- راهنمایی امور دانشگاه
- ثبت‌نام و امور آموزشی
- برنامه‌ریزی تحصیلی اولیه

• زندگی

- راهنمایی مسکن
- خدمات شهری
- حمل‌ونقل
- امور روزمره

• سلامت

- راهنمایی درباره سیستم سلامت
- بیمه و پوشش درمانی
- خدمات درمانی اولیه

Balsa این فرآیند را به‌عنوان یک مسیر یکپارچه تحصیلی-مهاجرتی طراحی می‌کند؛ از نخستین جلسه مشاوره تا زمانی که دانشجو وارد پرتغال شده و مراحل اولیه زندگی و تحصیل خود را آغاز کند.

توجه: قوانین مهاجرتی و تحصیلی ممکن است به‌روزرسانی شوند. پیش از هرگونه اقدام، توصیه می‌شود آخرین مقررات و دستورالعمل‌های منتشرشده توسط مراجع رسمی یا مشاوران متخصص بررسی شود.